

NOTAT

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Grundvandskortlægning
J.nr. 2022 - 46944
Ref. TLNIE
Den 14. juli 2022

Bilag 1. Notat om Jupiter-databasen

Beskrivelse af Jupiter-databasen

Jupiter-databasen er en national database, der indeholder geologiske data såvel som grundvands- og drikkevandsdata. Databasen er fællesoffentlig og drives af GEUS, der også har udviklet den. I databasen registreres bl.a. kemiske analyseresultater fra drikkevand og grundvand, oplysninger om vandforsyninger (tilladt indvindingsmængde, oppumpet indvindingsmængde, tilknyttede boringer mm.) samt boringsoplysninger (placering, anvendelse, geologisk lagfølge, pejlinger af vandstand mm.). Der er pligt om indberetning af visse oplysninger til databasen.

Mange aktører bidrager til forvaltningen af grund- og drikkevand, som i høj grad sker på baggrund af data fra Jupiter-databasen. Jupiter anvendes dagligt af hundredevis af brugere fra vandforsyninger, myndigheder og private rådgivere. Ud over forvaltning af drikkevandsressourcen anvendes databasen eksempelvis i forbindelse med planlægning af bygge- og anlægsprojekter og ved udarbejdelse af modeller for klimatilpasning.

Jupiter-databasen blev etableret i sin nuværende form i 1998. I forbindelse med strukturreformen i 2007 blev databasen gjort fællesoffentlig og indgår i Danmarks Miljøportal. En delmængde af databasen stilles til rådighed i et såkaldt PCJupiter-format via download samt lag af webservices, der bruges til ind- og udlæsning af data. I praksis foretages ind- og udlæsning af data i mange tilfælde via tredjeparts-fagsystemer.

Udfordringer med Jupiter-databasen

I 2018 lanceredes et initiativ med det formål at kortlægge problemerne, analysere omverdenens forventninger til databasen samt at skitsere løsningsforslag for en evt. reformation af Jupiter-databasen samt dens funktionalitet og afhængigheder. Arbejdet blev fulgt af en styregruppe bestående af Miljøstyrelsen, GEUS, KL, Danske Regioner, Danmarks Miljøportal, Danske Vandværker og DANVA.

Kortlægningen omfattede ikke kun selve databasen men også de tilknyttede dele, der er nødvendige for anvendelse og drift af databasen, herunder bl.a. Jupiter-hjemmeside, webservices, brugerstyring, tredjeparts-fagsystemer, dataansvarsaftaler, styringsorgan og følgegrupper samt love og bekendtgørelser. I forbindelse med dele af kortlægningen blev der gennemført brugerundersøgelse og interview med deltagelse af interessenter fordelt på rådgivere, geoteknikere, brøndborere, kommuner, regioner, vandværker, skoler, laboratorier, firmaer og styrelser.

Kortlægningens resultater er opsamlet i rapporter og bidrager med et indblik i de behov og krav, som interessenterne har til Jupiter-databasen. Følgende behov og krav kan særligt fremhæves:

- Forbedret informationsøgning, herunder autoritative og entydige udtræk, hurtigere svar på myndighedsspørgsmål via selvbetjening og lettere informationsøgning for fagpersoner.
 - o Eksempler på udsøgninger kunne være:
 - Overskridelser af grænseværdier fordelt på stofgrupper, kommuner og år, boringer ude af drift grundet forurening fordelt på år, eller boringsydelse i forhold til tilladelser fordelt på kommune og år.
- Bedre datakvalitet gennem bedre og mere automatiseret kvalitetskontrol for rådata, implementering af kvalitetssikringskoncept og fuld historik på alle dataindberetninger, således at mængden af fejlbehæftede data eller mangelfulde data der indberettes minimeres.
- Agile og moderniserede løsninger så der hurtigere kan ske tilpasning af databasen ved lovændringer samt give en billigere drift, vedligehold og udvikling.
- Bedre muligheder for at dataejere kan administrere egne data og automatisknotifikation når nogen retter i data, der påvirker deres ejerskab. Det kan fx være et forsyningsselskab, der ændrer stamdata. Behovet for indberetningshistorik er adresseret, så dataejere kan se, hvem der har rettet hvad og hvornår. Ligeledes er behovet for indlæsning af nye datatyper, som på nuværende tidspunkt ikke er mulige at indlæse i Jupiter-databasen adresseret.

Jupiter-reformation

I 'Danmarks digitaliseringsstrategi – sammen om den digitale udvikling' fra maj 2022, indgår initiativ nr. 38 om 'Monitering af grundvand og sikring af rent drikkevand'. Initiativet, der løber over 4 år, lægger op til reformation af Jupiter-databasen på baggrund af de identificerede behov og krav og vil som udgangspunkt fordre:

- Gennemgribende renovering af den eksisterende produktionsdatabase. Dette for bl.a. at kunne registrere nye datatyper samt eliminere tvetydigheder i den eksisterende datamodel og øget validering ved indberetning, som begge bidrager til en bedre datakvalitet.
- Ny distributionsdatabase og ny brugergrænseflade målrettet forskellige brugertyper. Dette skal give nemmere adgang til data, bedre mulighed for datatransformation og sammenstilling af data til specialiserede udtræk.
- Forbedring af dataindberetningsmuligheder og etablering af ensartede og harmoniserede arbejdsprocesser ved indberetning.
- Mini-fagsystem til indberetning og kvalitetssikring af data, som skal gøre det entydigt og brugervenligt at registrere data korrekt.
- Opdatering af dataansvarsaftaler.

Behov og krav er veldokumenteret i eksisterende kortlægning fra 2018, men vil blive opdateret og undersøgt nærmere i forbindelse med den foreslåede Jupiter-reformation.